

LaatuNet- laadunhallintajärjestelmä

Laatuneuvoston lausunto I / 2019

LaatuNet-laadunhallintapalvelun asiantuntijatyöryhmä Laatuneuvosto kokoontui kesäkuussa 2019 arvioimaan laadunhallintajärjestelmän nykytilaa, kehitystarpeita ja linjaamaan tulevaa toimintaa.

Laatuneuvosto on perehtynyt järjestelmään ja toteaa seuraavaa:

Järjestelmän nykytilanne

LaatuNet-laadunhallintajärjestelmä on vapaaehtoinen valvontayksiköille suunnattu EnviroVet Oy:n tuottama palvelu, jonka avulla valvontayksiköt voivat suunnitella, toteuttaa ja parantaa ympäristöterveydenhuollon laadunhallintaa. Järjestelmä on ollut käytössä vuoden 2018 alusta ja käyttäjiä on nyt hieman yli puolet valvontayksiköistä. Osa asiakkaista on mukana laajemmilla, maakunnallisilla alueilla. Laatujärjestelmän kehitystyö on edelleen voimakasta.

Laatujärjestelmän pohjaksi on valittu ISO 9000 -standardisarja, koska EU:n elintarvike- ja auditointiaineisto pohjautuu samoihin standardeihin.

Laatujärjestelmä sisältää kaikki ympäristöterveydenhuollon sektorit ja laadunhallinnan osa-alueet.

Kehittämistarpeet

Asiakstarpeet tulee huomioida mahdollisuuksien mukaan. Laadunarviointiin tulisi lisätä vielä toimintaympäristön tilan analysointiin sekä riskianalyysin laadintaan liittyvät ohjeet.

Indikaattoreita tulee suunnata kohti vaikuttavuuden mittaamista.

Auditoinnit

Laatunetin ulkoiset auditoinnit aloitetaan loppuvuodesta 2019. Laadunhallinnan perustason selvittämiseksi tulisi ulkoinen auditointi tehdä kaikkiin valvontayksiköihin vuoden 2020 aikana. Tulevat auditointisuunnitelmat laaditaan ensimmäisellä kierroksella esiin nousseiden tarpeiden pohjalta ja painopisteet valitaan riskinarviointiin perustuen.

Interkalibroinnit

Interkalibrointeja jatketaan suunnitelman mukaan. Ne ovat hyvä ja kannatettava tapa kehittää valvontayksiköiden yhdenmukaista laadunhallintaa. Samalla ne tuottavat arvokasta tietoa valvonnan ohjauksen ja kehittämisen käyttöön.

Jatkossa interkalibrointeja toteutetaan kaksi kertaa vuodessa suuntautuen vuorotellen elintarvike- ja terveydensuojelusektorille.

Tulevat interkalibroinnit ovat

- syksy 2019: Asunnontarkastusprosessin kulku vireilletulosta toimenpiteisiin, päätöksiin ja seurantaan asti
- 2020: Elintarvikeväliitteiden epidemia – on line -case ja Oiva-interkalibroinnin uusinta

Yhteistyö ja järjestelmän hyödyntäminen

Osana laatujärjestelmää on vuodesta 2015 lähtien kerätty ympäristöterveyden taloudellisia ja toiminnallisia indikaattoreita. Tietokantaa tulisi hyödyntää nykyistä laajemmin mm toiminnan ohjauksessa ja kehittämisessä.

Valvontaa ohjaavien viranomaisten on mahdollista saada maksutta käyttäjätunnukset, joilla järjestelmästä näkee valtakunnalliset indikaattorit. Tätä mahdollisuutta olisi hyvä hyödyntää toimialan ohjauksessa ja sidosryhmätoiminnassa.

Yhteenveto ja suositukset

LaatuNet täyttää EU:n valvonta-asetuksen ja Elintarvikelain laadunhallintajärjestelmille asettamat vaatimukset sekä ISO-standardin laadunhallinnan perusteet. Substanssiosio vastaa ympäristöterveyden tämänhetkistä yleistaso.

Ympäristöterveys hyötyy yhteisestä laadunhallinnasta, jolloin resursseja vapautuu enemmän perustyön tekemiseen. Yhdenmukainen laadunhallinta auttaa myös toimialan laatutason nostamisessa. Yhtenäinen poikkeamahallinta ja auditoinnit mahdollistavat tulosten vertailtavuuden ja auttavat valvontayksiköitä oman toimintansa arvioinnissa ja kehittämisessä. Myös asiakkaat hyötyvät yhtenäisestä laadunhallinnasta.

LaatuNettiä ja sen keräämiä tietoja olisi hyvä hyödyntää nykyistä laajemmin toimialan laadunhallinnan, kehittämisen ja ohjauksen näkökulmasta ja lisätä konkreettista yhteistyötä näiden tahojen välillä.

LaatuNetin käytön valtakunnallista kattavuutta olisi hyvä laajentaa. LaatuNetistä saadut tiedot ovat sitä luotettavampia, mitä laajempi kattavuus on.

Vatin käyttöönottoon liittyvät toiminnan ja talouden laskelmat on toimitettu Vatin ohjausryhmälle

Laatuneuvoston kokouksessa oli edustajat seuraavilta tahoilta

Ympäristöterveyden valvontayksiköt
Ruokavirasto
Päivittäistavarakauppa ry
Helsingin yliopisto, elintarvike- ja ympäristöterveyden osasto
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Sosiaali- ja terveysministeriö
Eläinten terveys ry
Eläinlääkärihygieenikot ry

Jakelu:

Laatuneuvoston jäsenet:

Ympäristöterveyden valvontayksiköt
Ruokavirasto
Päivittäistavarakauppa ry
Helsingin yliopisto, elintarvike- ja ympäristöterveyden osasto
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Sosiaali- ja terveysministeriö
Eläinten terveys ry
Eläinlääkärihygieenikot ry
Maa- ja metsätalousministeriö
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Suomen Eläinlääkäriliitto
Suomen Ympäristö- ja terveysalan Kustannus Oy

Ympäristöterveyden muut sidosryhmät:

Aluehallintovirastot/ympäristöterveys
Valvira/ympäristöterveys
Kuntaliitto/ympäristöterveys